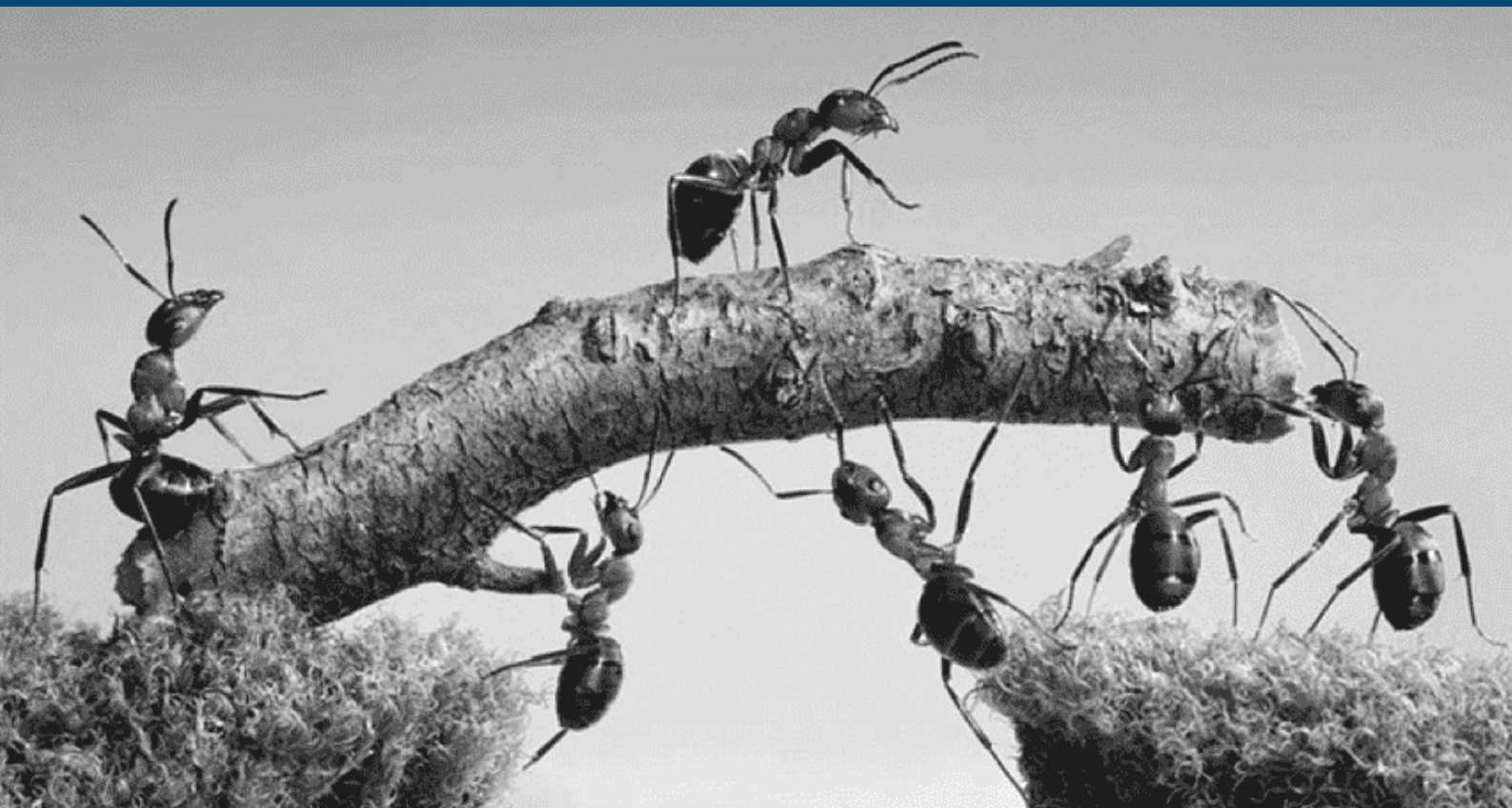

SCHOOLPLAN 2021 - 2025

Je maakt 't samen!

Eigenwijs, samenwijs, wereldwijs

VOORAF	4
1. INLEIDING	5
1.1 Doel schoolplan	5
1.2 Opbouw schoolplan	5
2. DOELEN EN PRIORITERING	6
2.1 Strategisch plan CVO en schoolplan csg Bogerman	6
2.2 AMBITIE 1 – Bogerman op maat	7
2.3 AMBITIE 2 – Bogerman & mienskip	8
2.4 AMBITIE 3 - De professional bij Bogerman	9
2.5 Wanneer hebben we onze beloftes ingelost	10
3. TERUGBLIK SCHOOLPLAN 2017-2021	11
3.1 Onderwijsontwikkeling, -vernieuwing en flexibilisering	11
3.2 Kwaliteitszorg	12
3.3 Professionalisering	12
3.4 Externe contacten	12
3.5 Digitalisering van het onderwijs	13
3.6 Bedrijfsvoering	13
4. IDENTITEIT VAN CSG BOGERMAN	14
4.1 Waar staan we voor	14
4.2 Kernwaarden	14
4.3 Missie & visie	15
5. DE ORGANISATIE VAN ONS ONDERWIJS	16
5.1. Locatie Sneek	16
5.2 Locatie Koudum	17
5.3 Locatie Balk	17
6. ONTWIKKELINGEN	18
6.1 Open oog en oor voor de maatschappij	18
6.2 Maatwerk en flexibel(er) onderwijs	18
6.3 Duurzaamheid	18
6.4 Lopende Initiatieven	18
6.4.1 Pro-vmbo	18
6.4.2 Nieuwe leerweg in mavo	19

6.4.3 Een praktijkgericht vak op de havo?	19
6.5 Samenwerken	19
6.6 Didactisch coachen	20
7. PERSONEELSBELEID	21
7.1 Strategisch personeelsbeleid	21
7.2 Professioneel statuut	21
7.3 Pedagogisch en didactisch handelen	21
8. KWALITEITSZORG	23
8.2 Inrichting van de kwaliteitszorgcyclus	23
8.3 P&C cyclus	23
8.4 Financiën	23
8.5 Sponsorbeleid	24
8.6 Continue aandachtspunten (onderdeel van 'goed werk')	24
9. De man in de arena	25
10. Literatuurlijst	25

Onze samenleving verandert in rap tempo. We hebben te maken met segregatie, individualisering, digitalisering en globalisering. De arbeidsmarkt verandert continu waardoor er nieuwe beroepen door veranderende werkzaamheden ontstaan. De exacte uitkomst van deze ontwikkeling is onvoorspelbaar. Dat deze uitkomsten er zijn, met impact op de samenleving, is een gegeven. Voor het voortgezet onderwijs horen hier nog een aantal specifieke aandachtspunten bij. Tot 2030 daalt het leerlingenaantal gemiddeld met 12% en in sommige regio's oplopend tot meer dan 40%. Met als gevolg minder leerlingen en daarmee ook minder inkomsten voor scholen.

Voor csg Bogerman is de te verwachten leerlingdaling tot 2025 ongeveer 5% en tot 2035 ongeveer 16%. Het behoud van marktaandeel is steeds belangrijker in verband met thuisnabij onderwijs in de regio en werkgelegenheid, daarmee ook het nadenken over marketingstrategie en imago. Gelijktijdig loopt het lerarentekort op, specifiek in bepaalde regio's en vakken. Andere relevante thema's zijn: kansengelijkheid, burgerschap, (leer) motivatie, eigenaarschap en autonomie bij leerlingen.

Bovengenoemde thema's zijn maatschappelijke vraagstukken waar we binnen CVO Zuid-West Fryslân en csg Bogerman mee te maken hebben of krijgen. Het zijn richtinggevende vraagstukken aan de uitdaging ons onderwijs zó vorm te geven dat we onze leerlingen voorbereiden op hun plek in een complexe samenleving. Een samenleving die onvoorzien ontwricht kan raken door een virus zoals we vanaf maart 2020 weten. Een ingewikkelde crisisperiode waarin het onderwijs heeft laten zien wendbaar te kunnen handelen en af te kunnen wijken van traditionele patronen. Dat geeft vertrouwen!

Op csg Bogerman streven wij naar een leer-, leef- en werkklimaat waarin zowel de medewerker als de leerling de ruimte krijgt zich te ontwikkelen binnen een cultuur van wederzijds vertrouwen.

In dit schoolplan 2021-2025 wordt verwezen naar een aantal schooleigen documenten die beschikbaar zijn via de website en/of digitale kanalen.

Namens de schoolleiding van csg Bogerman,

Annemarie Kingma
Rector

ONDERWIJS IN TRANSITIE - DE MAN IN DE ARENA

"Het is niet de criticus die telt. De eer komt toe aan de man die daadwerkelijk in de arena staat, zijn gezicht besmeurd met stof, zweet en bloed, die zich kranig weert, die fouten maakt en keer op keer tekortschiet, maar desondanks toch probeert iets te bereiken. Die groot enthousiasme en grote toewijding kent; die zich helemaal geeft voor de goede zaak. Die, als het meezit, uiteindelijk de triomf van een grootste verrichting proeft, en die, als het tegenzit en als hij faalt, in elk geval grote moed heeft getoond."

Theodore Roosevelt, 1910

1. INLEIDING

1.1 Doel schoolplan

Het schoolplan is een instrument om sturing en richting te geven aan het onderwijs op csg Bogerman en planmatig(er) te werken aan verbetering van de onderwijskwaliteit en leeropbrengsten. In het schoolplan worden visie, onderwijsaanpak en ambities van Bogerman samengebracht. Csg Bogerman stelt eens per vier jaar een schoolplan op waarbij de keuzes die de school maakt worden beschreven. Het laat zien waar doorontwikkeling in onderwijsbeleid, personeelsbeleid en kwaliteitszorg nodig is.

Dit schoolplan is een uitwerking van het strategisch plan van CVO Zuid-West Fryslân, beschreven in 'Koerswijzer voor goed onderwijs 2021-2025' (o.a. te vinden op onze schoolwiki). In dit koersplan zijn op basis van onze onderwijsvisie ambities uitgewerkt in drie pijlers: Onderwijs op maat, CVO en mienskip en de professional bij CVO.

In dit schoolplan gaan wij uit van wat wij willen behouden van wat goed gaat, daarnaast geeft het schoolplan ons wind in de zeilen voor dat wat ertoe doet. Dit plan is iteratief. Daar waar beter kan of moet, doen wij dat gedurende de planperiode. Wij vinden planmatig werken en het bereiken van resultaten belangrijk en zullen de voortgang van het plan en de beschreven aanpak regelmatig bespreken in het team en de afdelingen. Alleen dan bieden doelen houvast en geven ze richting.

Het schoolplan beschrijft de richting en kaders voor álle afdelingen van csg Bogerman. In de uitwerking van de richting en kaders worden op basis van verschillen in leerweg en behoeftes van leerlingen, evenals 'couleur locale' van de

scholen in Sneek, Balk en Koudum bij de ambities passende keuzes gemaakt.

De afdelingsplannen zijn de jaarplannen waarin de activiteiten worden beschreven die leiden tot het beoogde effect. Er is aansluiting gezocht met eerder ingezette ontwikkelingen en de 'maak het beter'-adviezen uit recente inspectierapporten zijn verwerkt.

1.2 Opbouw schoolplan

In het schoolplan 2021-2025 beginnen we met de verwoording van onze ambities. Per ambitie formuleren wij doelstellingen. De pijlers zijn onderwijs (Bogerman op maat), mienskip (krachten bundelen vanuit verbondenheid en samen sterker staan) en de professionele cultuur en medewerker. De verwoording vloeit voort uit de drie pijlers van kernwaarden, missie en visie van csg Bogerman. Uiteraard kijken we ook terug op ons vorige schoolplan. We beschrijven tevens onze organisatie, de ontwikkelingen in onze organisatie, ons personeelsbeleid en de kwaliteitszorg. Belangrijk om hier alvast te noemen is dat de beleidsvoornemens jaarlijks in een cyclisch planning- en controleproces besproken worden (conform PDCA cyclus). Daarnaast zijn de beleidsvoornemens onderleggers voor de (meerjaren) begroting en het jaarverslag/bestuursverslag.

In ons jaarplan beschrijven wij **hoe** we onze ambities en doelstellingen uitwerken.

We hopen op post-corona jaren en denken dat COVID-19 en de gevolgen ervan invloed gaan hebben op de jaarplannen. Op basis van de actualiteit stellen we waar nodig bij.

2. DOELEN EN PRIORITERING

2.1 Strategisch plan CVO en schoolplan csg Bogerman

Csg Bogerman maakt onderdeel uit een groter geheel. De koersuitspraken van CVO Zuid-West Fryslân zijn:

- (1) Wij hebben een eigen visie op goed onderwijs ontwikkeld en vertalen deze visie in dit schoolplan naar doelen en ambities op onderwijskundig gebied.
- (2) De onmisbare bijdrage van leerlingen is herkenbaar in onze uitgangspunten – een goede relatie is de basis van goed onderwijs – en in de herbezinning op het mentoraat/coaching en loopbaanleren.
- (3) Wij hebben niet alleen hoge verwachtingen van de leerlingen, maar ook van onze medewerkers. Van hen verwachten we een innovatieve instelling en normatief bewustzijn. Dat hun professionaliteit en hun plicht tot verantwoording hand in hand gaan, blijkt in de professionele (aanspreek)cultuur die we beogen en in de gesprekkencyclus.
- (4) Het thema 'mienskip' geven wij gestalte in de samenwerking tussen leerlingen en met maatschappelijke partners. Leerlingen leren in de sociale context van de school. De school wordt nog beter zichtbaar dan nu, zowel binnen de koepel van Fricolore als in de maatschappelijke context van de stad Sneek en de provincie Fryslân.

Csg Bogerman heeft daarnaast eigen strategische keuzes op de volgende gebieden.

1. We werken en denken innovatief en realiseren organisatorische en inhoudelijke vernieuwingen in ons onderwijs. Hierin maken we op zinvolle en creatieve wijze gebruik van de beschikbare talenten, tijd en middelen.

Innovatie wordt sterker verankerd in het beleid en management van de school.

2. We ontwikkelen een samenhangende visie op het gebruik van digitale middelen in het onderwijs, digitale geletterdheid in ons onderwijsaanbod en digitale vaardigheden bij leerlingen en medewerkers.
3. We zijn ons bewust van onze rol als ketenpartner tussen primair onderwijs en hoger onderwijs en richten ons onderwijs daarop in.
4. We streven naar maatwerk voor leerlingen.
5. We stellen ons in op een dalend leerlingenaantal door demografische krimp. We houden de begroting op orde, onder meer door grotere flexibiliteit in de formatie en door het gaandeweg loslaten van het 'leerstof-/jaarklassensysteem'.
6. We intensiveren de voorbereidingen voor een vernieuwd schoolgebouw in Sneek, waarin onze visie op onderwijs zichtbaar tot uitdrukking komt.
7. We streven naar het borgen van csg Bogerman als opleidingsschool waarin we stagiaires en leraren-in-opleiding opvangen en begeleiden, docenten met ontwikkelbehoefte scholen en specifieke expertise opbouwen (o.a. bij de schoolopleiders) in coaching en feedback geven.

In het schoolplan 2021-2025 zetten we door op de vanaf 2016 ingezette koers. We verduurzamen deze ingezette koers in drie ambities. Per ambitie formuleren wij doelstellingen. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in de hoofdstukken 'Bogerman op Maat' (onderwijs), 'Bogerman & mienskip' en 'de professional op Bogerman'. Wij zien deze drie hoofdambities niet los van elkaar, maar als een geheel waarvan de delen elkaar versterken.

2.2 AMBITIE 1 – Bogerman op maat

Op csg Bogerman willen we onze leerlingen onderwijs Op Maat bieden. Daartoe geven we ongelijk onderwijs. We hebben de ambitie om schoolbreed programmagestuurd onderwijs aan te bieden. In dit programmagestuurde onderwijs staan docent en leerling samen centraal. Twee vragen zijn hierin leidend:

- I. Wat heeft de docent nodig om goed zicht te kunnen hebben op de ontwikkeling van de leerling en zijn lesprogramma hierop aan te passen?
- II. Wat heeft de leerling om tot leren te komen en om met motivatie en goed resultaat een vak of thema af te sluiten?

Ons einddoel hierin is dat een leerling op csg Bogerman na 2025 een flexibel diploma kan halen. Om die doelstelling te kunnen realiseren, leggen we in dit schoolplan de basis met Bogerman op Maat. De eerste ambitie hierin is dat een leerling in iedere afdeling in de onderbouw de theoretische profielvakken op verschillende niveaus kan volgen en afsluiten.

Doelstellingen

- We werken aan visie op toetsing, toetsbeleid en formatief handelen/evalueren.
- Interne en externe differentiatie is zichtbaar in de lessen/het onderwijs.
- Keuzelessen/maatwerk zijn onderdeel van het curriculum.
- Onze PT(A)'s kennen een modulair opbouw.
- We werken aan een toekomstgericht curriculum; meer gepersonaliseerd, met aandacht voor kwaliteit en ruimte, multi- en interdisciplinaire samenwerking, met vakken en thema's.

Onderwijs

Onze ambitie is dat leerlingen de theoretische profielvakken kunnen volgen op het niveau dat zij ambiëren en/of dat bij hen past. Deze ambitie kunnen we alleen waarmaken als we bovengenoemde doelstellingen bereiken. Allereerst hebben we vanuit een nog te ontwikkelen visie op toetsen een 'levend' toetsbeleid te schrijven, waarin we de functie en de aanpak van summatief en formatief toetsen doordenken en ook in/aanpassen in de schoolstructuur. Hierin beschrijven we ook hoe een leerling kan vertragen en kan versnellen en welke voorwaarden hieraan verbonden zijn. Met het oog op het verduurzamen van goede rendementen lijkt formatieve evaluatie een passende weg te zijn. De formatieve evaluatie is voor docent en leerling nodig om inzichtelijk te krijgen wat er nodig is om tot leren te komen. Hierin hebben leerlingen verschillende leerbehoeftes. Interne en externe differentiatie is dan een logisch vervolg. Om externe differentiatie mogelijk te maken en leerlingen de kans te geven lessen niet of extra te volgen, is het nodig om keuzelessen te organiseren. In deze lessen kan een leerling de stof ook op een naastgelegen niveau volgen om zodoende voorbereid te zijn op de afsluiting van het thema. Een voorwaarde hiertoe is dat op de verschillende niveaus dezelfde thema's in het PT/PTA aangeboden worden.

2.3 AMBITIE 2 – Bogerman & mienskip

In de open christelijke school die csg Bogerman is, voeren we als motto *je maakt 't samen*. Wij beseffen ons dat we als school op ons sterkst en mooist zijn als we in verbinding met elkaar leven en werken. Zowel in de school als collega's, leerlingen en ouders als met partners buiten de school. Wij hebben de ambitie dat iedere collega, leerling en ouder dat gevoel van verbondenheid ervaart. Dat betekent in de kern dat eenieder het gevoel kent van 'ik word gezien'. Dat is een hele opgave en tegelijkertijd hebben we de gave dit te kunnen realiseren. We zien deze vorm van *mienskip* als een belangrijk bouwsteen voor een goed leer- en werkklimaat in de school én voor degelijke resultaten.

Mienskip betekent ook dat we ons verbonden weten met de wereld om ons heen. Dichtbij en veraf. Een belangrijk onderdeel in ons onderwijs is dat we leerlingen willen laten ontdekken hoe de wereld werkt of zou moeten werken, wat de uitdagingen en kansen zijn van deze en de toekomstige tijd en welke bijdrage zij aan de wereld willen leveren. Dit noemen we persoonsvorming. Hierin zijn we vanuit onze christelijke traditie ook normatief. We hechten veel waarde aan een inclusieve wereld waarin iedereen menszijn en duurzaamheid, in al haar zeventien betekenissen van de *sustainable development goals*, centraal staat.

Dit doen we in ons primaire proces binnen de vakken waar duurzaamheid en/of reflectie belangrijk zijn, o.a. godsdienst/levensbeschouwing, aardrijkskunde, filosofie en biologie (nb. de bouwstenen die o.a. deze vakken leveren zijn ook bouwstenen voor burgerschapsvorming). Om leerlingen hierin nog meer zichzelf te kunnen laten ontdekken, willen we de buitenwereld naar binnenhalen door andere scholen, bedrijven en maatschappelijke organisatie te betrekken bij ons onderwijsleerproces en dragen wij vanuit de school bij aan de *mienskip* en daarmee de ontwikkeling van de regio.

Doelstellingen

- Leerlingen en docenten voelen zich gezien in hun ontwikkeling.
- We realiseren een LOB-programma op maat waarin persoonsvorming het uitgangspunt is en waarin de 17 SDG's herkenbaar terugkomen.

Je gezien voelen in je ontwikkeling betekent dat de ontwikkeling zichtbaar is en dat je feedback krijgt op die ontwikkeling. We willen in de jaren '21-'24 de manier van feedback geven rijker maken. We borduren hierin voort op de schoolbrede ontwikkeling van didactisch coachen en de eerder beschreven formatieve cultuur.

Om de ontwikkeling van leerlingen zichtbaarder te maken voor de leerling zelf, voor zijn ouders en de voor de docenten, gaan we onderzoeken hoe we een tool in kunnen zetten om dit te realiseren. Omdat een dergelijke tool de ontwikkeling van de leerling zichtbaar maakt zal het ook een versterking betekenen van de driegesprekken die we in het schooljaar voeren met ouders/verzorgers en leerlingen.

Een tweede instrument dat we in willen zetten om de ontwikkeling van de leerlingen te monitoren en te versterken is de vorm van gestandaardiseerde toetsing. Nu gebruiken we Cito-VAS. We onderzoeken wat het alternatief van DIA-toetsing de leerlingen kan brengen.

Het LOB-programma wordt daadwerkelijk een LOB-programma. We laten de benaming mentorles achterwege en bewegen naar een LOB-les toe. In de LOB-les is de doelstelling: persoonsvorming. Hiertoe werken we met de reeds gestelde thema's: leren leren, leren leven en leren kiezen. We werken met een doorgaande leerlijn LOB, met een strak georganiseerd LOB-programma waarin:

- Het minder afhankelijk is van de mentor wat er wel/niet gebeurt.
- Er regelmatig sprake is van keuze passend bij de leerbehoeften op het gebied van persoonsvorming de leerling.
- Er vaardighedenleerlijnen opgenomen zijn die de leerlingen voorbereiden op de vervolgstudie.
- De leerling deze vaardigheden voor zichzelf monitort in een portfolio.
- Dit portfolio tezamen met de feedback uit leerlingbespreking.nl de basis vormt voor de driesprekken.

2.4 AMBITIE 3 - De professional bij Bogerman

Zowel de leerling als de medewerker staat centraal. Docenten en onderwijsondersteunend personeel vormen het professioneel kapitaal van onze school. Collega's dragen dagelijks bij aan het tot stand komen van een professionele(re) cultuur, een cultuur waarin we niet als norm 'gelijke monniken, gelijke kappen' hanteren, maar juist elkaars verschillen zien, benoemen, versterken en meenemen in een krachtige en complementaire samenwerking. Organisatiedoelen, onderwijskundige doelen en persoonlijke doelen om bij te dragen aan 'goed werk' zijn in lijn met elkaar. In een professionele en lerende organisatie is de pedagogische driehoek school-leerling-ouders een basisonderdeel in ons handelen. Medewerkers dragen bewust bij aan 'elke dag samen een beetje beter'. Dit is wat ons betreft zowel vanuit een interne als extern gerichtheid. Wij zetten onze ramen en deuren open en passen de geleerde vaardigheden bij didactisch coachen niet alleen in de klas maar ook in de onderlinge samenwerking toe. Dat betekent dat we werken aan het geven van feedback, elkaar vragen stellen en soms ook aanwijzingen geven.

Doelstellingen

- We investeren in gespreid leiderschap en *teacher leadership*. Er wordt onderzocht (vanuit SHRM) of en welke verbredingsmogelijkheden en ontwikkelpaden voor docenten mogelijk zijn.
- We formuleren sleutelprincipes rond professioneel gedrag en versterken de aanspreekcultuur.
- We werken *evidence informed* aan school- en eigen ontwikkeling.
- De schoolleiding biedt houvast vanuit doelen.
- De schoolleiders werken als peoplemanager in zowel formele als informele gesprekken
- We leren samen, werken aan kennisdeling als proces (expertgroepen, intervisie, coaching) en hebben vertrouwen in elkaars expertise.

In onze afdelingen werken zij die het weten aan schoolontwikkeling. We werken vanuit kwaliteit en expertise aan onze doelen. Collega's worden op hun kennis en kunde ingezet, niet alleen in het onderwijs maar ook in onderwijsontwikkeling. Dit zien we o.a. terug in communicatie, afdelingsoverleggen en het delen van 'good practices'.

We spreken met elkaar af wat we onder goed werk en professioneel gedrag verstaan. In de klas hebben we regels en afspraken, dat kan onderling ook en kan werken als een kapstok bij de gewenste aanspreekcultuur. We werken altijd samen vanuit een respectvolle omgang. We weten dat we hierin wat te leren hebben, soms is het makkelijker de aap op de schouder van bijvoorbeeld een leidinggevende te plaatsen. We blijven volharden in leren en oefenen om hierin te groeien.

Evidence informed werken is onze basis; 'doen wat werkt' is het meest effectief. Het keuzemenu rond het Nationaal Onderwijs Programma biedt de komende jaren diverse interventies. We gaan niet alleen af op onderbuikgevoel, intuïtie en aannames maar gebruiken data in combinatie met impliciete kennis en opgedane ervaringen om zaken te verbeteren.

Elk innovatief idee of plan wordt getoetst aan de doelstellingen in ons school- en jaarplan. In de afdelingsoverleggen wordt cyclisch gesproken over de doelstellingen. We leren van fouten, experimenteren en vieren successen. In de gesprekkencyclus wordt de persoonlijke ontwikkeling en het leren van collega's verbonden aan schooldoelen. We zien elkaar niet alleen als persoon, maar zeker ook als professional.

We zoeken, leren en experimenteren binnen de professionele ruimte die er is of die we in onderling overleg met elkaar creëren. Ook voor medewerkers is de drieslag autonomie, competentie en relatie belangrijk. We maken het onderwijs samen, lerend van en met elkaar!

2.5 Wanneer hebben we onze beloftes ingelost

In de zojuist geschreven paragrafen hebben we onze drie ambities van een richting voorzien. Wij hebben bovenstaande ambities waargemaakt als:

- Leerlingen, ouders en medewerkers tevreden zijn over het klimaat (in brede zin) op onze scholen en ons vertrouwen;
- De door- en uitstroomresultaten op of boven het landelijke gemiddelde zitten;
- Onze kwaliteitszorgaanpak planmatig bijdraagt aan duurzame opbrengsten;
- Wij 'Bogerman op maat' zo vorm hebben gegeven dat leerlingen het beste uit zichzelf hebben kunnen halen;
- Onze medewerkers gekwalificeerd zijn en zich een leven lang ontwikkelen en professionaliseren;
- Er op basis van respect en vertrouwen zowel intern als extern (met de onderwijsketen, bedrijfsleven en overheid) samengewerkt wordt;
- De organisatie een doelmatige en financieel gezonde inrichting kent.

3. TERUGBLIK SCHOOLPLAN 2017-2021

3.1 Onderwijsontwikkeling, - vernieuwing en flexibilisering

In het strategisch plan 2017-2021 van CVO Zuid-West Fryslân was onderwijsvernieuwing en ontwikkeling (OOV) een belangrijk doel. Enerzijds vanuit de ambitie het leren van jongeren te verbeteren en te stimuleren, anderzijds vanuit de urgentie om in de onderwijskundige inrichting en uitgangspunten van de scholen tijdig op de te verwachten leerlingencrimp te anticiperen. Csg Bogerman maakt deel uit van CVO Súdwest Fryslân en heeft locaties in Sneek, Balk en Koudum. Het strategisch plan 'Zienswijze op goed onderwijs 2017-2020' en de koerswijzer zijn onderliggende beleidsnotities voor de Bogerman visie en missie. Vanaf 2016 wordt binnen de stichting zowel vanuit ambitie als urgentie gewerkt aan onderwijsontwikkeling, - vernieuwing en flexibilisering (OOV). Deze ontwikkeling brengt aanpassingen in het aanbod en/of de organisatie van het onderwijs met zich mee, zoals onderwijsprogramma's met meer ruimte voor maatwerk. In het programma van eisen ten behoeve van OOV werd vooraf gesteld:

- 10-40% van het programma-aanbod is flexibel ingericht
- Deel van het onderwijs is multidisciplinair ingericht
- Er wordt doelgericht geleerd aan de hand van motivatie bevorderende didactiek
- Differentiatie wordt op niveau en tempo georganiseerd en uitgevoerd
- Er is geen verlies van onderwijstijd door lesuitval.
- In 2021 wordt OOV waarderend geëvalueerd om in de planperiode 2021-2025 door te ontwikkelen wat goed is voor leren en de kwaliteit van het onderwijs.

Binnen de robuuste en complexe organisatie van csg Bogerman, met een afdelingstructuur van basis/kader (Vakcollege) tot en met gymnasium in verschillende gebouwen, veel wisseling in leiderschap en soms onvoldoende richting en sturing bleek OOV een opdracht met goede ambities en uitgangspunten met een wisselend resultaat.

In de eerste helft van schooljaar 2019-2020 heeft in opdracht van de rector a.i. een evaluatie plaatsgevonden met een rapport in december, welke tijdens een tweedaagse in januari 2020 is uitgewerkt in een notitie genaamd 'De inrichting van het onderwijs tot 2024'. Waarbij de opmerking is gemaakt het verhaal van 'Bogerman op maat' steviger te formuleren, om vervolgens vanuit een aantal krachtige bouwstenen een gezamenlijk fundament met ruimte voor verschillen als basis in communicatie en handelen te hanteren.

En toen... werd de wereld in maart 2020 geconfronteerd met een virus, werden we crisismanagers, ontstond online onderwijs en hybride lesgeven tijdens lockdowns. Operationele zaken beheersen de waan van de dag en er ontstond vertraging in de sociaal-emotionele ontwikkeling en het leren van onze leerlingen. Geen excuus, maar wel de realiteit.

De bouwstenen voor dit plan zijn geformuleerd in een bizar schooljaar. De coronapandemie heeft mogelijk geleid tot leervertraging, hybride vormen van onderwijs, het 'on-hold' zetten van ambities en onderwijsontwikkeling vanwege crisisbeheersing. Daarnaast hanteert de overheid een Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Bij het schrijven van dit schoolplan kennen wij de contouren van het NPO, verwachten wij extra financiële middelen en zien een menukaart met veel interventiemogelijkheden op ons afkomen.

Vanuit onderzoek en onze schoolscan lijkt kansengelijkheid toegenomen en zijn er zorgen over het sociaal-emotioneel welbevinden van onze leerlingen. De schoolscan om de 'problemen' in kaart te brengen maken wij in samenwerking met 'Leren Verbeteren'. Met als gevolg dat we meer dan anders 'nog niet weten' in de voorliggende planperiode.

Wat we wel weten is dat we met meer focus een aantal ambities planmatig gaan aanpakken en borgen in de csg Bogerman afdelingen. Niet te veel ambities tegelijk, maar wel met aandacht en moed bouwen aan wat we nodig vinden en vanuit inspectiekaders weten dat nodig is. Geen papieren tijger, maar een levendig plan wat we vertalen naar handelen.

Werken in het onderwijs is elke dag anders, is gericht op het leren van jongeren en professionals in onze scholen en vraagt daarom elke dag aandacht voor onderwijsontwikkeling. Onze basis is voldoende, dat willen we zo houden en waar kan en moet het beter? Een uitdaging in een krimpende markt, waarin naast interne samenwerking binnen csg Bogerman, samenwerken in de stichting en in de regio noodzakelijk zijn om enerzijds ons marktaandeel te behouden en anderzijds thuisnabij onderwijs in de regio te kunnen blijven vormgeven.

3.2 Kwaliteitszorg

We willen de kwaliteitscultuur en het kwaliteitsbewustzijn versterken. Enkele voorgenomen ambities zijn uitgevoerd: basisscholen worden bezocht en er wordt cyclisch gewerkt met analyses en planning- en control gesprekken gedurende het schooljaar. In de afdelingsoverleggen worden docenten meegenomen in de gemaakte analyses en uitgedaagd conclusies en oorzaken te benoemen om vervolgens aan verbeterplannen te werken. Keuzewerktijd is onderdeel van het curriculum en de roostering, maar behoeft verbetering qua invulling (verdieping, verbreding enz.). Na maart

2020 zijn er intensivering en verbeterprogramma's ingezet in verband met de eventueel opgelopen leervertraging. Er is met wisselend resultaat gewerkt met lente- en/of zomerschool. We streven naar een stabiel(er) onderbouwresultaat evenals het bovenbouwsucces.

3.3 Professionalisering

Een werkgroep werkt aan de ontwikkeling van het professioneel statuut. In de gesprekken tussen een medewerker en de afdelingsleider is ontwikkeling in toenemende mate een gespreksonderwerp. De in 2016 ingezette scholingslijn rond 'didactisch coachen' heeft ertoe geleid dat in 2020-2021 meer dan 100 collega's deze opleiding hebben gevolgd. Er is meer online mogelijk (o.a. webinars), hier wordt door collega's wisselend gebruik van gemaakt. Onze school is 'opleidingsschool' geworden en aangesloten bij Frosk (Fryske Opleidingsschool) waardoor de begeleiding en de inductieperiode van studenten, zij-instromers en startende collega's op een hoger niveau is gekomen.

3.4 Externe contacten

In de versterking van onze verbondenheid met ouders, het PO in de regio, de aansluiting met vervolgonderwijs en het bedrijfsleven zijn de nodige stappen gezet. Alle afdelingen werken met een ouderpanel als klankbord. Daarnaast is er de 'ouderraad' die maandelijks in gesprek gaat met de rector over diverse signalen en ontwikkelingen. Csg Bogerman participeert o.a. in Sterk Techniek, het arbeidsmarktplatform en On Stage. Vanwege de dalende leerlingenaantallen is er op bestuurlijk niveau een regiovisie op leerlingendaling uitgewerkt ten behoeve van een subsidieaanvraag om thuisnabij onderwijs in een breed aanbod mogelijk te houden in de toekomst.

3.5 Digitalisering van het onderwijs

De visie op digitalisering verdient continu aandacht, door de snelle ontwikkelingen op dit gebied. Maar ook door de ervaringen die we hebben opgedaan in tijden van corona, een periode waarin digitale vaardigheden en hybride lesgeven in een stroomversnelling terecht kwamen. We constateren in diverse onderzoeken dat leerlingen ook niet altijd positieve leerervaringen hebben door digitale didactiek of werken met een ELO. De laatste anderhalf jaar van de vorige planperiode is er ad-hoc en redelijk succesvol geanticipeerd op wat er nodig was om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen. Vanaf schooljaar 2021-2022 werken we schoolbreed met Bring Your Own Laptop.

3.6 Bedrijfsvoering

Het belangrijkste doel binnen csg Bogerman was en is het versterken van de samenwerking tussen

de Gemeenschappelijke Dienst (GD) en het onderwijs/de afdelingen. Rond privacybeleid zijn we in de fase van het werken aan meer bewustwording aangekomen. Financieel gaat het goed met csg Bogerman (mede door eerder ingezette acties zoals o.a. mobiliteitsbevorderende maatregelen en het goed bewaken van prognoses/formatieplanning).

De school streeft naar een uni-locatie voor de afdelingen in Sneek, waar het grootste deel van het onderwijs in een gebouw uit 1955 wordt georganiseerd. Met modernere vormen van onderwijs loop je in een dermate gedateerd gebouw tegen beperkingen aan. Besluiten over vernieuwbouw nemen we niet zelf. De vraag voor (ver) nieuwbouw ligt bij de gemeente, evenals het verzoek om het voortgezet onderwijs onderdeel van het integraal huisvestingsplan te laten zijn. Door het College van Bestuur is een voorlichting aan het college van B&W gegeven en uiterlijk december 2021 weten we het vervolg.

4. IDENTITEIT VAN CSG BOGERMAN

4.1 Waar staan we voor

De keuzes die csg Bogerman maakt om sturing te geven aan het onderwijs en planmatig te werken aan verbetering van leeropbrengsten en onderwijskwaliteit zijn een verdere uitwerking van de strategische koers van CVO Zuid-West Fryslân, "Koerswijzer voor goed onderwijs, strategisch plan 2021-2025".

'Je maakt 't samen' is het motto van de Bogerman afdelingen in Sneek, Balk en Koudum.

Dit motto is vanzelfsprekend in het uitdragen van onze visie op onderwijs en daarom de titel van dit schoolplan. Hiermee drukken wij uit dat onze school een kennis-, leer- en leefgemeenschap is. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen zich in relatie tot elkaar en tot de volwassenen om hen heen ontwikkelen tot zelfbewuste individuen die zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij. Betrokken, met passie voor leerlingen, bevlogen en echt: zo zetten de medewerkers van csg Bogerman zich dagelijks in om leerlingen en elkaar uit te dagen tot leren en groei.

Ons onderwijs is gebaseerd op drie uitgangspunten: autonomie, betrokkenheid en competentie. Onder 'autonomie' verstaan wij dat leerlingen zelf verantwoordelijkheid kunnen dragen voor hun leren. Wat ons betreft gebeurt dit op een eigenwijze manier. Onder 'betrokkenheid' verstaan wij dat waardevol leren slechts tot stand komt in het contact met medeleerlingen en volwassen begeleiders: wij leren van en met elkaar. Wij noemen dit samenwijs en kiezen er bewust voor dit als één woord te schrijven. Onder 'competentie' verstaan wij dat leerlingen de school goed voorbereid op een vervolgopleiding verlaten. Met andere woorden: wereldwijs!

4.2 Kernwaarden

CVO Zuid-West Fryslân wil in deze tijd – vanuit de christelijk-sociale traditie – een eigen geluid laten klinken. Een geluid waaruit duidelijk wordt dat je een eigen verantwoordelijkheid hebt en deze verantwoordelijkheid kunt en moet nemen, daar waar je de mogelijkheid hebt om dit te doen. Maar soms heb je ook gewoon pech, zit het tegen. Mensen zijn verantwoordelijk, maar ook kwetsbaar. Dat eigen geluid is geënt op onze kernwaarden: aandacht en moed.

Aandacht

Een mensenleven bestaat bij de gratie van aandacht. De kernwaarde aandacht staat voor een levenshouding die we binnen onze scholen in de praktijk willen brengen. Een levenshouding die uitdraagt dat de wereld groter is dan jijzelf. Aandacht is ruimte maken voor een ander of het andere. Het is de erkenning dat er in het leven een dimensie is die jou overstijgt. Aandacht is daarmee ook iets verplichtends, omdat die ander jouw aandacht nodig heeft. Een aandachtige levenshouding geeft ons de ruimte om te ontdekken wat en wie er echt toe doen in ons leven. CVO wil de jongeren en volwassenen binnen de stichting de tijd gunnen een eigen antwoord te ontwikkelen op de vraag: wat is eigenlijk succes, wanneer en hoe kan ik goed leven en bijdragen aan goed samenleven?

Moed

De kernwaarde moed roept op om te staan voor waar je in gelooft als het eropaan komt. Waar blijft jouw overtuiging van wat goed is als je klasgenoot (of zelfs je docent) er een andere kijk op nahoudt? Moed is een morele kracht waaruit je ondanks angst, conflict en tegenslag handelt naar eigen geweten. Dat vraagt ook om kwetsbaarheid en het durven toegeven van je ongelijk. We laten leerlingen zien dat het zinvol is om af en toe je nek uit te steken, meer te doen

dan de gebaande paden je voorschrijven. Dat het de moeite waard is wanneer je durft af te wijken van wat door anderen als succesvol wordt betiteld.

4.3 Missie & visie

Missie

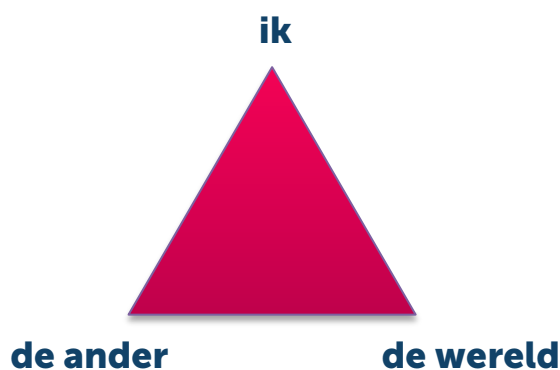
CVO Zuid-West Fryslân – staande in de christelijk-sociale traditie – rust de haar toevertrouwde leerlingen toe voor het onderwijs en de open samenleving van nu en straks. Wij koesteren hoge verwachtingen van elkaar en van onze leerlingen. Wij laten ons inspireren door uitnodigende waarden. Zo verbinden wij ons met elkaar en met onze omgeving, en werken wij aan onderwijs dat deugt.

Visie

De visie van csg Bogerman op onderwijs sluit aan bij de missie en onderwijsvisie van CVO Zuid-West Fryslân, genaamd 'Koerswijzer' (2020). In deze koerswijzer staan de drie functies van onderwijs centraal: persoonsvorming, socialisatie en kwalificatie. Deze aan Biesta (2012) ontleende drieslag heeft als doel onderwijs te kunnen realiseren waarmee een leerling volwassen in de wereld komt te staan. Als school zijn we een oefenplaats voor volwassen worden. Deze drieslag komt deels overeen met de drieslag die we kennen als de zelfdeterminatietheorie. In de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (1985) is de basisgedachtegang dat de drie psychologische basisbehoeften van autonomie, relatie en competentie cruciaal zijn voor een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. Goed onderwijs is meer dan kwalificatie. Voor het volwassen-in-de-wereld kunnen komen te staan, is een stevig verankerd intern kompas dat je persoonlijke interesses en overtuigingen weerspiegelt essentieel. Dit veronderstelt een

gezonde psychologische groei. Daarmee is de zelfdeterminatietheorie een pijler onder onze visie op wat goed onderwijs is. In leerlingentaal vertalen wij autonomie, relatie en competentie in: 'ik kies', 'we doen het samen' en 'ik kan het'.

Vanuit onze visie op onderwijs is het vanzelfsprekend dat csg Bogerman continue aan onderwijsontwikkeling werkt waarin leerlingen ruimte ervaren om zelfstandiger of versneld te kunnen werken, zonder het belang van de leer- en leefgemeenschap uit het oog te verliezen. We bieden leerlingen kansen om meer zelfbewust en zelfsturend te worden. Tegelijk willen wij een leer- en leefgemeenschap zijn van leerlingen en hun volwassen begeleiders. In de dagelijkse ontmoeting met de volwassenen leren leerlingen zichzelf kennen. De driehoek 'ik – de ander – de wereld' zien we terug in onze ambities voor de komende jaren.

Deze hogere doelen vertalen wij in de volgende kernwaarden:

Persoonsvorming, relatie (socialisatie), kwalificatie (competentie), autonomie, duurzaamheid, *mienskip* en kansengelijkheid.

5. DE ORGANISATIE VAN ONS ONDERWIJS

Csg Bogerman biedt voortgezet onderwijs op alle niveaus. Onze locaties zijn gevestigd in Sneek, Koudum en Balk. Het onderwijs op de locaties is georganiseerd in een afdelingenstructuur.

5.1. Locatie Sneek

In Sneek kent csg Bogerman een onderwijsaanbod dat bestaat uit de opleidingen vmbo basis/kader (Vakcollege), m@vo, havo, atheneum en gymnasium. Leerlingen die in hun opleiding havo of atheneum het vak 'Onderzoek & ontwerpen' met succes afsluiten, ontvangen een technasium certificaat.

Afdeling havo/vwo onderbouw

Alle leerlingen in leerjaar 1 in Sneek, behalve de leerlingen van het Vakcollege, starten op locatie Hemdijk 47. De taak van de onderbouw is tweeledig: een goede basis leggen voor de volgende jaren én goed determineren zodat de leerlingen op het juiste niveau doorstromen. De belangrijkste ketenpartner voor de afdeling is het basisonderwijs. We sluiten in de brugklas aan op verworven vaardigheden in de bovenbouw van de basisschool. In de eerste klas kunnen leerlingen ook al starten met het technasium en het gymnasium.

Afdeling vmbo beroepsgericht (basis en kader): het 'Vakcollege'

De afdeling vmbo basis/kader, te vinden op Hemdijk 2, bereidt leerlingen al vanaf de eerste klas voor op een vervolgopleiding in het mbo. Kenmerkend is het praktisch en beroepsgericht onderwijs in combinatie met werkend leren. In het tweede jaar kiezen leerlingen het profiel waarin ze in de bovenbouw doorgaan: Vakcollege Techniek of Vakcollege Mens & Dienstverlening. Wie een technische richting kiest, doet examen in PIE (produceren, installeren en energie) of BWI (bouwen, wonen en interieur).

Wie de richting M&D kiest, doet examen in Z&W (zorg en welzijn), E&O (economie en ondernemen) of HBR (horeca, bakkerij en recreatie). De school beschikt over prachtige lokalen die levensechte situaties nabootsen.

Afdeling vmbo (g)t, de 'm@vo'

De m@vo van csg Bogerman is gehuisvest op Hemdijk 47 en in Balk en Koudum noemen we dit de theoretische leerweg. We bieden zowel de gemengde leerweg als de theoretische leerweg en zijn gestart met de voorbereidingen voor invoering van de nieuwe leerweg. Leerlingen in vmbo gemengd volgen een beroepsgericht praktijkvak. In klas 1 en 2 volgen alle leerlingen in de mavo in Sneek het vak Technologie en Toepassing, dit zijn lessen conform het Bèta Challenge Programma. Vanaf klas 2 kiezen de leerlingen een vakkenpakket op het gebied van Zorg & Welzijn, Techniek of Economie. De afdeling m@vo leidt leerlingen op voor een vervolgopleiding in het mbo of voor doorstroom naar leerjaar 4 van de havo.

Afdeling havo

De afdeling havo (leerjaar 2 tot en met 5) bevindt zich op Hemdijk 2. Leerlingen worden voorbereid op een vervolgopleiding in het hoger beroepsonderwijs (hbo). In klas 4 begint de 'tweede fase' (bovenbouw), waarin leerlingen een profiel kiezen. De vier profielen zijn Cultuur & Maatschappij, Economie & Maatschappij, Natuur & Gezondheid en Natuur & Techniek. Leerlingen in de havo die het vak 'Onderzoek en ontwerpen' met succes afsluiten, ontvangen naast hun havodiploma een technasiumcertificaat.

Afdeling vwo

De afdeling vwo is gehuisvest in hetzelfde gebouw als de havo en het Vakcollege. Onder het motto 'eigenwijs, samenwijs, wereldwijs' bereidt het vwo-leerlingen in klas 2 tot en met 6 voor op een vervolgopleiding in het wetenschappelijk onderwijs. Hierbij past de vakoverstijgende leerlijn 'academische vaardigheden' die wij samen met de Rijksuniversiteit Groningen ontwikkelen. De afdeling vwo kent twee opleidingen: atheneum en gymnasium. Leerlingen in het atheneum die het vak 'Onderzoek en ontwerpen' met succes afsluiten, ontvangen naast hun atheneumdiploma een technasiumcertificaat. In klas 4 begint de 'tweede fase' (bovenbouw), waarin leerlingen een profiel kiezen. De vier profielen zijn Cultuur & Maatschappij, Economie & Maatschappij, Natuur & Gezondheid en Natuur & Techniek. We hebben speciale aandacht voor excellentie en stimuleren extra uitdaging voor leerlingen die dat aankunnen.

Technasium

Het technasium is niet georganiseerd als een zelfstandige afdeling, maar is een richting binnen de opleidingen havo en vwo (atheneum). Leerlingen van het technasium leren en werken op een unieke manier aan vakoverstijgende projecten die door opdrachtgevers uit o.a. het bedrijfsleven en (semi)publieke instanties worden verstrekt. Het technasium begint al in klas 1 havo/vwo en loopt door tot en met de meesterproef in de examenklas. De technator coördineert alle activiteiten samen met een bevlogen docententeam uit de afdelingen brugklas, havo en vwo.

Gymnasium

Het gymnasium is een opleiding met een eigen docententeam binnen de afdelingen brugklas en vwo. De leerlingen worden opgeleid voor een gymnasiumdiploma. Hiertoe doen zij examen in Latijn en/of Grieks. Kenmerkend voor het gymnasium zijn ook het verplichte vak filosofie in klas 2, de jaarlijkse projectweken van klas 1 t/m 5

en de studiereis naar Rome. Binnen het gymnasium is speciale aandacht voor excellentie.

5.2 Locatie Koudum

De locatie csg Bogerman Koudum biedt onderwijs in alle opleidingen aan: vmbo beroepsgericht en theoretisch, havo en vwo. Leerlingen kunnen eindexamen doen in vmbo theoretisch. Leerlingen in de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo gaan na de tweede klas naar Sneek, leerlingen in havo en vwo na de derde klas. Locatie Koudum is gehuisvest in een multifunctioneel gebouw samen met een bibliotheek, jeugdhonk, popbunker en omroepstudio. Typerend voor csg Bogerman Koudum is het meertalig voortgezet onderwijs in havo/vwo, waarbij leerlingen les krijgen in het Nederlands, Fries en Engels. In de planperiode 2021-2025 wordt dit bijgesteld naar de lightversie van meertalig onderwijs.

5.3 Locatie Balk

Leerlingen kunnen in Balk de beroepsgerichte en theoretische leerwegen van het vmbo volgen met de profielen Zorg & Welzijn en Dienstverlening en Producten. Ook biedt Balk de leerjaren 1 t/m 3 van de opleidingen havo en vwo aan. We maken in het onderwijs gebruik van de contacten met lokale ondernemers en proberen in samenwerking met overheid en ondernemers contextrijk en betekenisvol onderwijs te realiseren.

6. ONTWIKKELINGEN

6.1 Open oog en oor voor de maatschappij

In ons onderwijs geven wij invulling aan vragen uit de maatschappij in het besef dat we jongeren opleiden voor een toekomst die er mogelijk anders uitziet dan wat wij 'gewoon zijn'. We kunnen slechts de antwoorden geven in samenwerking met leerlingen, ouders en (keten)partners. In de komende planperiode geven wij vorm aan:

- Nationaal Programma Onderwijs in een schoolprogramma post-corona welke intervenueert op:
- Opgelopen vertraging op cognitief gebied
- Aandachtspunten op het vlak van sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden
- (Beroeps/praktijkgerichte) vaardigheden
- Burgerschapsvorming

6.2 Maatwerk en flexibel(er) onderwijs

Wij willen recht doen aan verschillen tussen leerlingen. We doen dit aan de hand van 'ik kies', 'ik kan' en 'we doen het samen'. De drieslag eigenwijs, samenwijs en wereldwijs past hierbij. De grote diversiteit in de samenleving en ook bij onze leerlingen en medewerkers vraagt flexibiliteit, creativiteit en maatwerk. Leerlingen doorlopen hun schoolloopbaan in een eigen tempo met mogelijkheden om te verbreden, verdiepen of te versnellen.

De volgende thema's zijn hierbij aandachtspunten:

- Mentoraat/coaching in verbinding met loopbaanleren/LOB
- Portfolio ontwikkeling
- Maatwerk en keuzewerktijd in het lesrooster faciliteren

6.3 Duurzaamheid

Het begrip duurzaamheid duiden wij op verschillende manieren. Enerzijds geldt dit voor de wereld om ons heen en hoe wij daar mee omgaan. Hiermee bedoelen wij de natuur en het klimaat. Anderzijds werken wij in een context waar ontwikkelingen soms niet duurzaam afgemaakt worden, wij een verandermoeheid dreigen te ervaren terwijl we duurzaam en toekomstgericht onderwijs willen vormgeven aan jongeren waarvan wij niet weten in welk beroep zij later werken. Omdat enkele huidige beroepen mogelijk niet meer bestaan.

6.4 Lopende Initiatieven

6.4.1 Pro-vmbo

Csg Bogerman werkt samen met De Diken aan een pilot Pro-VMBO onderbouw. We hebben toestemming om te verkennen welke samenwerking tussen Pro en het VMBO (onderbouw basis) kan bijdragen aan het creëren van kansen voor de beoogde doelgroep. Deze verkenning is primair gericht op meer samenwerking en afstemming met als eventuele mogelijkheid het opzetten van een Pro-VMBO onderbouw programma/groep/klas.

6.4.2 Nieuwe leerweg in mavo

In Sneek wordt aan alle leerlingen het Bèta Challenge Programma aangeboden. In dit onderwijsconcept werken mavoleerlingen door middel van een projectmatige aanpak aan realistische vraagstukken rond de toepassing van techniek en technologie (T&T) en het ontdekken en ontwikkelen van een arbeidsmarktidentiteit. De opdrachten zijn afkomstig uit het bedrijfsleven, het onderwijsprogramma integreert 21e-eeuwse vaardigheden en werkt vanuit zeven bèta werelden:

- Wereld 1: Onze planeet
- Wereld 2: Voeding en gezondheid
- Wereld 3: Het menselijk lichaam
- Wereld 4: Verkeer, transport en ruimte(vaart)
- Wereld 5: Creatief en ontwerpen
- Wereld 6: Geld en handel
- Wereld 7: Wetenschap en ontdekken

De principes van BCP passen goed bij loopbaanleren en kunnen met de invoering van de Nieuwe Leerweg nog beter verankerd worden in het mavo-onderwijs, waarbij de ontwikkelingen in Balk en Koudum kunnen profiteren van de al opgedane kennis.

In 2024 wordt de Nieuwe Leerweg (samenvoeging GL/TL) ingevoerd, waarbij alle mavoleerlingen een praktijkgerichte component in hun onderwijsprogramma volgen en hier ook examen in afleggen. De ontwerp- en implementatiefase wordt de komende jaren verder uitgewerkt, waarbij samenwerken met Vakcollege, locaties Koudum en Balk en samenhang met loopbaanleren en sectorvakken aandacht krijgt.

6.4.3 Een praktijkgericht vak op de havo?

Als het aan het Havo platform (de belangenbehartiger van het havo-onderwijs) ligt, krijgt de ontwikkeling van een praktijkgericht vak in het vmbo navolging in de havo, lazen wij in april 2021 op de website van Sterk Beroepsonderwijs. Wij volgen het denken en

onderzoeken of het past en aansluit bij de leerlingen en de doelen in onze havo-afdeling.

6.5 Samenwerken

In de notitie "Strategische samenwerking CVO Zuid-West Fryslân" wordt beschreven hoe de stand van zaken eind 2020 is rond de verkenning van samenwerking van CVO met partners in de regio. Csg Bogerman heeft de komende jaren te maken met onderstaande ontwikkelingen:

1. Doorlopende leerlijnen: verticale onderwijsinhoudelijke samenwerking tussen instellingen in het belang van een soepele onderwijsloopbaan van leerlingen.
2. Gezamenlijke onderwijsontwikkeling: de drie CVO-scholen hebben mooie stappen gezet op het gebied van maatwerk, flexibilisering en gepersonaliseerd leren. Een basis voor regionale kennisdeling en doorontwikkeling waarbij CVO brengt én haalt.
3. Onderwijskwaliteit: elkaars onderwijs auditen en visiteren; elkaar behoeden voor kwaliteitsverlies en vrijblijvend van elkaar leren.
4. Breed en toegankelijk onderwijsaanbod: zeker bij krimp kan samenwerking een optie zijn om leerlingen een breed onderwijsaanbod te kunnen blijven bieden, ook in dunbevolkte regio's.
5. Werkgeverschap: het is belangrijk om een aantrekkelijke werkgever te zijn en daarbij kunnen arrangementen met ander onderwijsinstellingen helpen (bijv. tijdelijke docenten binden).
6. Efficiënte bedrijfsvoering: Voortgaande krimp zal de kwaliteit van de ondersteuning onder druk zetten: CVO krimpt van 3800 naar 3100 leerlingen, terwijl het bedrijfseconomisch optimum boven de 5000 leerlingen ligt.
7. Financiële continuïteit: hoe groter de groep, des te minder risico dat een financiële tegenvaller bij een school de groep als geheel in gevaar brengt.

Daarnaast is de interne opdracht voor de verschillende afdelingen binnen csg Bogerman vanuit samenwerken meer samenhang vorm te geven.

6.6 Didactisch coachen

In 2016-2017 is csg Bogerman gestart met een professionaliseringstraject voor docenten waarin het ontwikkelen van het didactisch handelen centraal staat, met als uiteindelijk doel het stellen van hoge verwachtingen aan leerlingen.

Daarnaast hoopt de school met het professionaliseringstraject dat docenten de hogere niveaus van regulatie leren aanspreken met betrekking tot motivatie. Hierbij gaat het om de autonome regulatieniveaus van belang en plezier. Deze regulatieniveaus zijn het meest duurzaam en effectief (Deci & Ryan, 2000). De doelen willen we o.a. bereiken middels het professionaliseringstraject Didactisch Coachen. Gedurende een jaar ontwikkelen deelnemende docenten en medewerkers kennis en inzichten op het gebied van de verschillende strategieën. Bij Didactisch Coachen staat het geven van feedback, het stellen van vragen en het geven van de juiste aanwijzingen aan leerlingen centraal. Het professionaliseringstraject is gebaseerd op het proefschrift van Lia Voerman (2014), die onderzoek heeft gedaan naar feedback van docenten in de klas in het voortgezet onderwijs. Zij heeft gekeken naar in hoeverre docenten leren van verschillende interventies gericht op het geven van feedback.

Uiteindelijk heeft dit onderzoek geleid tot het ontstaan van het professionaliseringstraject Didactisch Coachen. Het professionaliserings-traject maakt gebruik van onderliggende aspecten die bijdragen aan het stellen van hoge verwachtingen. Zo blijkt dat docenten die hoge verwachtingen hebben van leerlingen, aan deze leerlingen veel vragen stellen, kwalitatief goede aanwijzingen geven, veel feedback geven en vriendelijker zijn dan aan leerlingen waaraan deze hoge verwachtingen niet worden gesteld (Voerman & Faber, 2019). Uit onderzoek van Hattie (2012) blijkt bovendien dat feedback een van de best werkende leeractiviteiten van docenten is. Didactisch Coachen is een traject dat goed aansluit op de doelstellingen van de school, zo blijkt uit onderstaand citaat:

“Wij zetten de aanwezigheid van medeleerlingen en volwassen begeleiders optimaal in bij de ontwikkeling van de leerlingen. Door waardering te uiten, feedback te geven die op groei gericht is, en door eerlijke en kritische vragen te stellen, beogen wij dat leerlingen leren op zichzelf te vertrouwen, beter naar zichzelf te kijken en hun persoonlijkheid te ontwikkelen.”
csg Bogerman (2020)

7. PERSONEELSBELEID

Gekwalificeerd en goed functionerend personeel is onmisbaar om goed onderwijs te realiseren. De school streeft er daarom naar dat zij bekwame en bevoegde medewerkers in dienst heeft die zich voortdurend blijven ontwikkelen. Hierbij past een professionele cultuur waarin de medewerkers het vertrouwen genieten van de schoolleiding, zich mede-eigenaar voelen van de school, bijdragen aan de vernieuwing van het onderwijs en elkaar op respectvolle wijze aanspreken op gedrag. In lijn met het schoolplan wordt een professionaliserings- en scholingsplan uitgewerkt en ingezet.

7.1 Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid van csg Bogerman is ingebed in het strategisch personeelsbeleid van CVO Zuid-West Fryslân, gecommuniceerd via school en/of CVO-wiki.

7.2 Professioneel statuut

Er wordt in samenwerking met de MR door docenten gewerkt aan de ontwikkeling van een professioneel statuut.

7.3 Pedagogisch en didactisch handelen

Het pedagogisch en didactisch handelen van csg Bogerman is gericht op de groei van onze leerlingen. We realiseren een schoolklimaat dat leren mogelijk maakt. De medewerkers van de school stimuleren actief de ontwikkeling van onze leerlingen. De drie uitgangspunten van ons handelen zijn:

1. onze leerlingen voeren deels zélf de regie over hun leerproces;
2. onze leerlingen ontwikkelen hun persoonlijkheid en leren zichzelf in relatie tot anderen steeds beter kennen;
3. onze leerlingen worden met kennis en vaardigheden voorbereid op een goede overstap naar het vervolgonderwijs.

Deze uitgangspunten worden zichtbaar in de lessen en de begeleiding, bijvoorbeeld in de mate waarin leerlingen verplicht zijn vaklessen te volgen, in de systematische aandacht voor de persoonsontwikkeling in de LOB-lessen en in het overleg met diverse vervolgopleidingen over de vaardigheden die onze leerlingen zich op school eigen maken.

De eisen die we aan leerlingen en medewerkers stellen liggen hoog. De inhoud van het onderwijs en de wijze van aanbieden zijn uitdagend. De leerstof en de vaardigheden worden aangeboden binnen een samenhangend, doorlopend programma van het eerste tot en met het laatste schooljaar. Ook tussen de verschillende locaties vindt afstemming plaats over de samenhang van het lesaanbod. In de komende jaren legt csg Bogerman zich toe op het arrangeren en zelf ontwikkelen van vakoverstijgend onderwijs om de leerlingen de verbanden tussen de schoolvakken te leren zien.

Zo leren we bijvoorbeeld onze leerlingen op een kritische manier om te gaan met ICT.

Mediawijsheid komt uitdrukkelijk aan bod in de onderbouw. We werken met 'Bring Your Own Laptop' vanaf 2021 en diverse vakgroepen werken grotendeels digitaal. De school vindt een evenwichtige combinatie van boeken en digitaal lesmateriaal belangrijk. Alle leerlingen hebben toegang tot de elektronische leeromgeving ItsLearning, waar docenten les- en toets materiaal voor hen gereedzetten in studiewijzers.

Een belangrijk kenmerk van goed onderwijs is de omgang met verschillen tussen leerlingen, bijvoorbeeld in tempo, interesse en 'leerstrategie'. Differentiatie in instructie en verwerking leidt tot een hogere motivatie bij de leerlingen, betere onderwijsresultaten en efficiënter gebruik van de beschikbare onderwijstijd. Het is onze ambitie dat differentiatie in 75% van de lessen zichtbaar is. Dit onderwerp komt bij iedere collegiale lesvisiteatie nadrukkelijk aan de orde. Goede feedback is van cruciaal belang om leerlingen te laten groeien. Daarom traint csg Bogerman het gehele onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel in didactisch coachen. Wij vinden het belangrijk om meer te praten mét leerlingen dan óver leerlingen. De begeleiding door de mentor verschuift: minder nadruk op het uitvoeren van een voorgeschreven programma en meer nadruk op persoonlijke coaching en feedback.

Inhoudelijk is het onderwijs van csg Bogerman betekenisvol en maatschappelijk relevant. We maken gebruik van onze contacten in de samenleving, zoals het bedrijfsleven, culturele organisaties, sportverenigingen en (semi-)overheidsinstanties.

Dit wordt concreet zichtbaar in bijvoorbeeld het Vakcollege, het Technasium en diverse activiteiten rondom beroepsoriëntatie. Ook profileert csg Bogerman zich sterk met muziek (o.a. de Bogerman Bigband) en sport (o.a. de Sportklas).

Bij al ons pedagogisch en didactisch handelen realiseren wij ons dat wij een partner zijn in de driehoek leerling – ouders – school. Wij hechten groot belang aan de betrokkenheid van ouders. Dat laten we zien door regelmatige contacten met ouders in oudergesprekken, ouderavonden, ouderpanels en ouderraad. Onze medewerkers zijn snel en makkelijk bereikbaar voor ouders; de drempel om contact op te nemen is laag.

8. KWALITEITSZORG

In schooljaar 2021-2022 neemt onze stichting deel aan een landelijke pilot gericht op verbetering van de kwaliteitszorg. Binnen CVO Zuid-West Fryslân wordt de kwaliteit van het onderwijs stelselmatig geëvalueerd. Ons kwaliteitszorgsysteem ('kwazo') kent veel instrumenten. Wij gebruiken de uitkomsten bij de borging en verbetering van de onderwijskwaliteit en hanteren de 'kwazo'-instrumenten om normen te stellen bij onderwijsinhoudelijke en organisatorische ontwikkeling.

8.2 Inrichting van de kwaliteitszorgcyclus

Voor de analyses van de kwaliteit werkt csg Bogerman met een 'kwazo'-kalender. Hierin beschrijven wij welk aspect van kwaliteit wanneer onderzocht moet worden en hoe het past binnen de totale kwaliteitszorgcyclus. Doordat we de kalender systematisch hanteren hebben en houden we zicht op de ontwikkeling van de opbrengsten en kunnen we tijdig bijsturen wanneer dat nodig is. Elke afdeling van csg Bogerman heeft een kwaliteitszorgmedewerker. Deze hanteert de 'kwazo'-instrumenten en bespreekt de uitkomsten met de afdelingsleider en met de beleidsondersteuner van CVO Zuid-West Fryslân. De analyses worden in de afdeling besproken. Hiermee verhogen wij het kwaliteitsbewustzijn bij onze medewerkers en stimuleren wij opbrengstgericht werken. De afdelingsleider bewaakt dit proces. De kwaliteitszorgcyclus van csg Bogerman is ingebed in de cyclus van 'planning & control' van CVO Zuid-West Fryslân.

8.3 P&C cyclus

Drie keer per jaar, in september, december en maart/april vindt er een planning- en controlgesprek plaats tussen bestuurder, rector en afdelingsleiders plaats met daarin de focus op het primaire proces. In de gesprekken wordt verantwoording afgelegd. In het eerste gesprek over de voortgang, in het tweede gesprek van de resultaten en de planvorming. Dit gesprek vormt tevens de input voor het bestuursverslag. De basis voor deze planning- en controlgesprekken

vormen de doelen en ambities uit het jaarplan (o.a. de afdelingsplannen). Het jaarplan is gebaseerd op de kaderbrief en dit schoolplan.

8.4 Financiën

Een school kan slechts goed onderwijs verzorgen wanneer de financiën op orde zijn. De financiële structuur van csg Bogerman hangt onlosmakelijk samen met die van CVO Zuid-West Fryslân, de stichting waarvan csg Bogerman deel uitmaakt. Onze begroting voldoet aan de eisen die CVO Zuid-West Fryslân in de jaarlijkse kaderbrief vastlegt.

Wij werken met een meerjarenbegroting die opgesteld wordt in een zorgvuldig beschreven proces dat gecoördineerd wordt door de rector. Diverse geledingen, zoals de Gemeenschappelijke Dienst (GD) en vakgroepen, leveren input voor de begroting die wordt gemaakt in de 'financiële commissie'. De medezeggenschapsraad wordt als waarnemer uitgenodigd bij het begrotingsproces. Iedere twee maanden is er rapportage door de afdeling financiën. De afdelingsleiders ontvangen regelmatig een overzicht van de uitputting ten opzichte van de begroting. Ook in de vergaderingen van het managementteam van de school wordt de actuele financiële situatie besproken. Bij het formatieproces zijn de MT-leden, P&O en de roostermakers betrokken. Ook hier zijn leden van de medezeggenschapsraad uitgenodigd.

8.5 Sponsorbeleid

Om het onderwijs nog aantrekkelijker te kunnen aanbieden aan onze leerlingen, heeft csg Bogerman sponsors aangetrokken om extra middelen en mogelijkheden te hebben. Samenwerking vindt plaats met maatschappelijke organisaties en bedrijven die ons veelal in natura sponsoren. De afspraak is gemaakt dat deze sponsors geen enkele invloed hebben op de manier waarop de school het onderwijs inricht en verzorgd. Het sponsorbeleid is te vinden op de school en/of CVO-wiki.

8.6 Continue aandachtspunten (onderdeel van 'goed werk')

Basiskwaliteit

- Taalbeleid
- Leesbevordering
- Burgerschap

OP1 Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving

- Talentontwikkeling
- Aanbod gericht op leerstrategieën: leren leren/leren plannen
- Onderzoeken brede brugklas, uitgestelde determinatie

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

N.a.v. inspectierapporten 2019, 2021 (havo, vwo)

- De manier waarop begeleiding plaatsvindt kan beter (ondersteuners/mentoren), kwaliteit verschilt (LVO, opbrengstgericht formuleren)
- Extern genormeerde toets (ipv CITO vas, Diatoets?)
- Leerlingen betrekken bij het stellen van doelen
- Gebruik Leerlingbespreking.nl onderzoeken

OP3 Didactisch handelen

- Didactisch coachen (vragen stellen, hoge verwachtingen, feedback en aanwijzingen geven)
- Leerdoelgericht
- Vakoverstijgende projecten en samenhang
- Reflectie op leren (door leerlingen)
- Activerende didactiek/differentiatie

OP4 (Extra) ondersteuning

- Duidelijker en resultaatgericht (planmatiger)
- Implementatie 8+ en onderpresteren
- Gebruik van groepsfoto's in alle afdelingen onderzoeken
- Sturing op kwaliteit van leerling. ondersteuning/begeleiding

OP8 Toetsing en afsluiting

- Ontwikkelen visie op toetsen
- Vervolgens ontwikkelen toetsbeleid
- Formatiever handelen/werken

OR1 onderwijsresultaten

- Planmatig, opbrengstgericht
- Kwetsbare leerresultaten: Onderbouwrendement, bovenbouwsucces

KA1 en KA 2 kwaliteitszorg en ambitie, kwaliteitscultuur

- Pilot OCW bestuurder 2021-2022 -> versterken kwaliteitszorg met als doel stabiele en stevige scores
- Opzetten audits met Emelwerda (ipv Fricolore)
- Interne audits structureel vormgeven en inzetten
- Jaarplan -> focus, duidelijk, gericht op opbrengsten
- Schoolleiding leert werken met 'Schoolmonitor' met als doel de PDCA cyclus zorgvuldiger af te ronden.

9. De man in de arena

We beseffen dat we inmiddels ruim 20 pagina's schrijven over onze doelen, het waarom van die doelen en hoe we die willen bereiken. We zijn dan nog lang niet compleet in onze verwoording. Dat is ook niet onze bedoeling. Het is de bedoeling dat het schoolplan in de afdelingsplannen in dialoog met medewerkers en de leerlingen concreet kan worden. Uiteindelijk gebeurt het immers pas echt in de arena.

10. Literatuurlijst

Biesta, G. (2012). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten. Ethiek, politiek en democratie*. Amsterdam: Boom uitgevers.

Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum

Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers. Maximizing impact on learning*. New York: Routledge

Voerman, L., & Faber, F. (2016). *Didactisch coachen. Hoge verwachtingen concreet maken met behulp van feedback, vragen en aanwijzingen*. Baarn: De Weijer Uitgeverij.

Voerman, L., & Faber, F. (2020). *Didactisch coachen II, Verdieping en implementatie*. Baarn: De Weijer Uitgeverij.